

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

8-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ 8 (5) – 2025

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahammadovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdulkaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari doktori (DSc), Professor, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalari oliy

kengashi huzuridagi Sudyalari oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasini mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo‘limi psixologik xizmat boshlig‘i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po‘latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo‘tayeov Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro‘yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo‘yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

Baxranov Sherzod

O'ZBEKISTON SSRDA QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISH BILAN BOG'LIQ MUAMMOLARNI YECHIMINI TOPISHDA BUTUNITTIFOQ PAXTACHILIK ILMIY-TADQIQOT INSTITUTI O'RNI	10-16
---	-------

Bazarbayeva Nilufar Anorbayevna

MILLIY HUNARMANDCHILIK: USTA-SHOGIRD MUNOSABATLARNING TRANSFORMATSION JARAYONLARI	17-21
--	-------

Sattarova Marhabo Mamatovna

O'ZBEKISTONDA MILLATLARARO TOLERANTLIK VA UNING MADANIY-SIYOSIY JARAYONLARIGA TA'SIRI	22-30
--	-------

Raxmatov Mirjon

BUXORO VILOYATIDA BOJXONA TIZIMINING SHAKLLANISHI TARIXIDAN	31-38
---	-------

To'xtasinov Mira'zam

SOMONIYLAR DAVLATI: HARBIY ISLOHOTLAR VA BOSHQARUV STRATEGIYALARI	39-42
---	-------

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

Kuliboyev Azamat Shonazarovich

DAVLAT SEKTORIDA HISOBNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	43-48
---	-------

Azgarov Abdumutalib

INTERNET-MARKETINGNING UMUMIY OVQATLANISH KORXONALARIDA QO'LLANILISHI HOLATI TAHLILI	49-56
---	-------

Ochilov Mels, Sayfiyeva Parizoda

IMPACT OF INDUSTRIAL POLICY ON THE INVESTMENT CLIMATE: INTERNATIONAL EXPERIENCE	57-60
--	-------

Otabekov Javdod

GO'SHT YETISHTIRISH TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH VA "AQLLI QISHLOQ XO'JALIGI" IMKONIYATLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'NALISHLARI	61-68
--	-------

Navruzov Dilshod Ismatullayevich

AKSIYADORLIK JAMIYATIDA KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI INVESTITSION JOZIBADORLIKNI TA'MINLASH	69-74
--	-------

Uralov Temur Boxodir o'g'li

ENERGETIKA KORXONALARI AUDITI NATIJALARINI HUJJATLASHTIRISH VA AUDITORLIK HISOBOTINI TAYYORLASHNI TAKOMILLASHTIRISH	75-81
--	-------

Samandarov Og'abek

ENERGIYA XAVFINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISHDA ARDL MODELINING AHAMIYATI	82-86
---	-------

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

- Yuldashev Rustam Daniyrovich*
YANGILANAYOTGAN O'ZBEKISTONDA FALSAFIY TARBIYANING JAMIYAT
RIVOJLANISHIDAGI O'RNI 87-93
- Adilov Zafar Yunusovich*
ATROF-MUHIT TA'LIMI VA EKOLOGIK ONG: BARQAROR KELAJAK SARI YO'L 94-98
- Berdikulova Surayyo Aslamovna*
IJTIMOIY ADOLAT VA QONUN USTUVORLIGI ME'YORLARINING SHAKLLANISHI 99-104
- Taniqulov Jonibek Ashirkulovich*
ZAMONAVIY O'ZBEKISTON JAMIYATI SHAROITLARIDA TA'LIM MADANIYATI 105-113
- Yarbaev Xasan Xazratqulovich*
JAMIYAT BARQARORLIGINI TA'MINLASH:
MILLIY VA GLOBAL XAVFSIZLIK KONTEKSTIDA TAHLIL 114-118
- Maxsudjonov Kamronjon*
MA'RIFIY TASHKIOTLAR TIZIMINING SHAXS MA'NAVIY MADANIYATIGA
TA'SIRINING IJTIMOY-FALSAFIY AHAMIYATI 119-123
- Qo'chqarov Oybek G'ulomovich*
INDUSTRIYA 4.0 DAVRIDA TA'LIM VA KASB-HUNAR INTEGRATSIYASI:
IJTIMOIY-FALSAFIY YONDASHUV 124-128
- Otaqulov Elyor Madiyrovich*
EKOLOGIK KONFLIKTNING FALSAFIY MOHIYATI 129-136
- Mamatqulov Rashid Pazilbekovich*
TUSHUNCHA USTIDA MANTIQUIY AMALLAR 137-141

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

- Niyazov Ravshan Turakulovich*
SKOTT TUROVNING "AYBSIZLIK PREZUMPSIYASI" ROMANIDA DIALOGLAR
XUSUSIYATI VA PERSONAJLAR XARAKTERISTIKASI 142-148
- Yunusova Xilola Ravshan qizi*
KONSEPTUAL INTEGRALLASHUV: O'ZBEK TILIDAGI
"V+(I)B YURA TURMOQ" ANALITIK ASPEKTUAL QURILMA TAHLILI MISOLIDA 149-154
- Absalamova Gulmira Sharifovna*
LINGVOSEMANTIK YONDASHUVDA ADABIY-LUG'AVIY TERMINLARNING
NAZARIY TAHLILI: KRIS BOLDIK LUG'ATI ASOSIDA 155-158
- Dadajanova Aziza Karimullayevna*
THE ROLE OF CULTURAL CONTEXT IN TRANSLATION:
A CROSS-CULTURAL PERSPECTIVE 159-170
- Bahromjonova Shahnoza Xolmatovna*
YAPON XALQ ERTAGIDA TURFA VARIANTLILIK HAMDA ERTAKDAGI
RAMZIY MA'NOLAR: "MOMOTARO" (SHAFTOLIDAN TUG'ILGAN BOLA)
ERTAGI MISOLIDA 171-175
- Babajanova Iqbol Salomaddinovna*
SHAXS OTLARINING PRAGMATIK XUSUSIYATLARI 176-180

<i>To'xtayeva Sarvinoz</i> DUNYO VA O'ZBEK TILSHUNOSLIGIDA ETNONIMLARNING O'RGANILISHI	181-184
<i>Ayimbetova Damekhan Maksetbay qizi</i> TED XYUZ VA IBRAYIM YUSUPOV SHE'RIYATIDA POETIK ILHOM MANBALARI QIYOSI	185-189
<i>Ismatullayeva Nargiza, Qosimova Malika Xurshidovna</i> CHALLENGES AND INNOVATIONS IN SIMULTANEOUS INTERPRETER TRAINING IN CHINESE UNIVERSITIES: THE ROLE OF TECHNOLOGY IN MODERN PEDAGOGY	190-195

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>O'rinboyev Rustamjon</i> A SOCIO-LEGAL ANALYSIS OF THE EVERYDAY TRANSNATIONAL LIVES OF UZBEK MIGRANTS IN RUSSIA	196-206
<i>Uzakova Go'zal Sharipovna</i> YER NIZOLARINI SUDLARDA KO'RISH TARTIBI	207-212
<i>G'ofurova Dilafuz</i> AYOLLAR TOMONIDAN SODIR ETILADIGAN HAYOTGA QARSHI JINOYATLARNING KRIMINALISTIK TAVSIFI: NAZARIY VA AMALIY MUAMMOLAR	213-218
<i>Komilov Avazbek Bokijonovich</i> PROKUROR TAQDIMNOMASI BILAN BOG'LIQ MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH MASALALARI	219-223
<i>Juraeva Asal</i> OBSTACLES IN ENFORCING ICA AWARDS IN UZBEKISTAN	224-228
<i>Ходжаева Шурин</i> ПРАВОВАЯ ПРИРОДА И ОБЪЁМ МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРАВОСУБЪЕКТНОСТИ СПЕЦИАЛИЗИРОВАННЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ ООН В СФЕРЕ ОХРАНЫ ЗДОРОВЬЯ	229-239
<i>Imomniyozov Doniyorbek</i> SUN'IY INTELLEKT SOHASIDA ALGORITMIK JAVOVBGARLIK: IJTIMOIY, HUQUQIY VA TASHKILY YONDASHUVLAR	240-250
<i>Asadov Shahridin Faxriddinovich</i> XIZMATLAR TUSHUNCHASINING HUQUQIY VA IQTISODIY TAHLILI: SIVILISTIK DOKTRINA NUQTAI NAZARIDAN	251-254
<i>Суннатиллаева Сарвиноз</i> АНАЛИЗ ОСОБЕННОСТЕЙ РЕГУЛИРОВАНИЯ АНТИДЕМПИНГОВЫХ И КОМПЕНСАЦИОННЫХ ПОШЛИН В РАМКАХ ВТО И УЗБЕКИСТАНА	255-262
<i>Anarbayev Eldor</i> KONSESSIYALARNI XORIJIY DAVLATLARDA HUQUQIY TARTIBGA SOLISH	263-269
<i>Ibrohimov Azimjon</i> KORPORATIV IMKONIYATLAR DOKTRINASI: XORIJIY TAJRIBA VA MILLIY QONUNCHILIK	270-278

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

<i>Qurbonov G'ulomjon G'afurovich</i> RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA O'QITISHNING METODLARI, SHAKLLARI VA VOSITALARI	279-285
--	---------

<i>Safarova Nigora Nasilloevna</i> TRANSFORMATIV TA'LIM TEXNOLOGIYALARINING NAZARIY ASOSLARI VA ULARNING KOMPETENTLIK YONDASHUVI BILAN BOG'LIQLIGI	286-293
<i>Muxammadjonov Muslimbek</i> OLIY TA'LIMDA TALABA MARKAZLI YONDASHUVNI JORIY ETISH MEXANIZMLARI ...	294-302
<i>Khabibullaeva Dilshoda</i> FUNCTIONS OF CODE-SWITCHING IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING CLASSROOMS IN UZBEKISTAN	303-309
<i>Berdiyorova Nilufar Berdiyori qizi</i> INNOVATSION YONDASHUV ASOSIDA TALABALARDA IJODIY KOMPETENSIYALARNI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYALARI	310-314
<i>Hamidov Sherhali Shirinovich</i> BO'LAJAK INFORMATIKA O'QITUVCHILARINI TAYYORLASHDA ZAMONAVIY TA'LIM TALABLARI VA YO'NALISHLARI	315-320
<i>Sattoriy Shohruh</i> RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TA'LIM SIFATINI NAZORAT QILISH MEXANIZMLARINI BOSHQARISHNING NAZARIY ASOSLARI	321-325
<i>Tadjiyeva Nodira Yusupjanovna</i> TALABALARDA MUOMALA MADANIYATINI RIVOJLANTIRISHDA KOMMUNIKATSIYA JARAYONINING AHAMIYATI	326-331
<i>Sharofutdinova Ra'noxon Shavkatovna</i> "NURLI MASKAN" TA'LIM MUASSASALARIDA O'QUVCHILARNI IJTIMOY HAYOTGA TAYYORLASH BO'YICHA KORREKSION-PEDAGOGIK ISHLARNING TASHKIL ETILISHINI O'RGANISH VA NATIJALAR TAHLILI	332-336
<i>Karimov Akramjon Zaynobidinovich</i> TO THE CONTENT OF PRACTICAL CLASSES ON THE MODULE "DECISION SUPPORT SYSTEMS" OF THE ACADEMIC DISCIPLINE "INFORMATION TECHNOLOGIES IN MANAGEMENT"	337-341

Received: 20 July 2025
Accepted: 5 August 2025
Published: 10 August 2025

Article / Original Paper

DIRECTIONS FOR DIGITALIZATION OF THE MEAT PRODUCTION SYSTEM AND EFFECTIVE USE OF THE OPPORTUNITIES OF "SMART AGRICULTURE"

Otabekov Javdod Nurulla o'glu

Independent researcher at Gulistan State University

Abstract. This article analyzes the prospects for digitalization of the meat production system based on modern information and communication technologies and the introduction of the concept of "smart agriculture". The possibilities of increasing productivity in livestock farming, efficient use of resources, prevention of diseases and production in accordance with market requirements through digital monitoring, artificial intelligence, IoT (Internet of Things) technologies are highlighted. Also, existing problems in the implementation of these technologies in the conditions of Uzbekistan and recommendations for their elimination are given.

Keywords: meat production, digitalization, smart agriculture, artificial intelligence, IoT, livestock farming, productivity, technological innovations.

GO'SHT YETISHTIRISH TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH VA "AQLLI QISHLOQ XO'JALIGI" IMKONIYATLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'NALISHLARI

Otabekov Javdod Nurulla o'g'li

Guliston davlat universiteti mustaqil tadqiqotchisi

E-mail: otabekovjavadod@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada go'sht yetishtirish tizimini zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida raqamlashtirish va "aqli qishloq xo'jaligi" konsepsiyasini joriy etishning istiqbollari tahlil qilinadi. Raqamli monitoring, sun'iy intellekt, IoT (Internet of Things) texnologiyalari orqali chorvachilikda mahsuldorlikni oshirish, resurslardan samarali foydalanish, kasalliklarning oldini olish va bozor talablariga mos ishlab chiqarish imkoniyatlari yoritiladi. Shuningdek, O'zbekiston sharoitida bu texnologiyalarni joriy etishdagi mavjud muammolar va ularni bartaraf etish bo'yicha tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: go'sht yetishtirish, raqamlashtirish, aqli qishloq xo'jaligi, sun'iy intellekt, IoT, chorvachilik, mahsuldorlik, texnologik innovatsiyalar.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I82025N09>

Kirish. So'nggi yillarda oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash, aholining go'sht mahsulotlariga bo'lgan talabini qondirish va chorvachilik sohasining raqobatbardoshligini oshirish dolzarb masalaga aylanmoqda. Jahon tajribasida bu borada raqamli texnologiyalar va "aqli qishloq xo'jaligi" yechimlaridan keng foydalanilayotgani kuzatilmoqda. Xususan, sun'iy intellekt, dronlar, sensorlar, IoT (Internet of Things) kabi vositalar chorvachilik jarayonlarini avtomatlashtirish, real vaqt rejimida nazorat qilish va boshqarish imkonini bermoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining so'nggi yillarda bu sohadagi qaror va farmonlari, ayniqsa, "raqamli qishloq xo'jaligi"ga o'tish bo'yicha boshlangan islohotlar go'sht yetishtirish tizimini ham zamonaviylashtirish zaruratini yuzaga chiqarmoqda. Shu nuqtai nazardan, ushbu maqolada go'sht ishlab chiqarish tizimini raqamlashtirish yo'llari, mavjud imkoniyatlar, "aqli

qishloq xo'jaligi" konsepsiyasini joriy etish istiqbollari va bu yo'nalishda duch kelinayotgan muammolar tahlil qilinadi

Tadqiqot metodologiyasi. Ushbu tadqiqotda go'sht yetishtirish tizimini raqamlashtirish va "aqli qishloq xo'jaligi" texnologiyalaridan samarali foydalanish imkoniyatlari kompleks tahlil qilindi. Maqola yozishda sifatli (kvalitativ) va miqdoriy (kvantitativ) tahlil usullari qo'llanildi. Dastlab, dunyo va O'zbekiston tajribasiga oid ochiq manbalar, ilmiy maqolalar, hukumat qarorlari va statistika ma'lumotlari o'rganildi. Shuningdek, raqamli texnologiyalarning chorvachilik sohasidagi qo'llanilishi, samaradorlik ko'rsatkichlari va texnik-iqtisodiy asoslari kontent-tahlil orqali baholandi.

Bundan tashqari, ayrim ilg'or fermer xo'jaliklari va texnologik startaplar faoliyati holat o'rganish (case study) usuli asosida tahlil qilindi. Analitik yondashuv asosida O'zbekistonda mavjud muammolar va ularni hal etish yo'llari aniqlanib, maqola yakunida takliflar ishlab chiqildi.

Adabiyotlar sharhi. So'nggi yillarda xorijiy olimlar tomonidan chorvachilikni raqamlashtirish, xususan go'sht yetishtirish tizimida sun'iy intellekt (AI), IoT va "raqamli egizak" texnologiyalaridan samarali foydalanish bo'yicha keng qamrovli ilmiy izlanishlar olib borilmoqda. X. Han va Z. Lin tomonidan ishlab chiqilgan raqamli egizak modeli chorva sog'lig'i holatini IoT sensorlar yordamida real vaqt rejimida monitoring qilish va fiziologik o'zgarishlarni bashorat qilish imkonini beradi [1]. Araújo va uning hamkasblari AI asosida chorva hayvonlarini murakkab fermalardagi sharoitda aniqlashda 95,2% aniqlikka erishgan holda chorvachilikda monitoring tizimlarini mukammallashtirish yo'nalishini ko'rsatadi [2]. IoT texnologiyalari yordamida chorva holatini kuzatish va raqamli egizaklar bilan integratsiya qilish orqali salomatlik, harakat faolligi va oziqlanish kabi parametrlar 92–94% aniqlikda baholanishi mumkin [3]. Hasan va boshqalar AI, IoT va robototexnika integratsiyasi orqali qishloq xo'jaligida, jumladan chorvachilikda resurslardan samarali foydalanish, mehnat tejamkorligi va xavfsizlikni ta'minlash imkoniyatlarini ochib bergan [4]. Shuningdek, bioxavfsizlikni ta'minlashda IoT sensorlari va sun'iy intellekt tizimlari orqali kasalliklarni oldindan aniqlash amaliyotlari samarali deb topilgan [5]. Avstraliyadagi SwagBot roboti esa AI yordamida chorvalarni boshqarish, yaylov sifatini aniqlash va tuproq degradatsiyasini kamaytirishga qaratilgan innovatsion yechimlardan biridir [6]. Qolaversa, Queensland shtatida AI asosida ishlab chiqilgan kameralar chorva sog'lig'i va reproduktiv parametrlarni aniqlashda tahliliy samaradorlikni oshirgan [7].

Mahalliy olimlar ham bu yo'nalishda muhim ilmiy tadqiqotlar olib bormoqda. Xususan, N. Xojanazarov O'zbekistonda AI texnologiyalari orqali go'sht va sut mahsulotlariga bo'lgan talabning 2030-yilgacha keskin ortishini ilmiy asosda tahlil qilib, avtomatlashtirilgan robotlardan foydalanish samaradorligini ko'rsatib bergan [8]. B. Karimov esa qishloq xo'jaligi tarmoqlarida raqamli texnologiyalar, robototexnika va blokcheyn asosidagi yechimlarning joriy etilishi bo'yicha umumiy tahlil berib, O'zbekistonda ushbu sohalarga 1,9 milliard AQSH dollari miqdorida investitsiyalar yo'naltirilganini qayd etadi [9]. Chorvachilik sohasini modernizatsiya qilishda ilmiy institutlarning laboratoriya va texnik infratuzilmasi asosida yangi zamonaviy texnologiyalarni joriy etish ishlari ham izchil amalga oshirilmoqda [10]. A. Toshqulov esa Surxondaryo viloyatidagi chorvachilik xo'jaliklarini tahlil qilib, ularni raqamli monitoringga o'tkazish va soliqqa tortish tizimini takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqqan [11].

Tahlil va natijalar. So‘nggi yillarda global oziq-ovqat xavfsizligini ta‘minlash va qishloq xo‘jaligi mahsulotlari ishlab chiqarishini samarali boshqarish dolzarb vazifa hisoblanadi. Ayniqsa go‘sh yetishtirish sohasida resurslardan oqilona foydalanish, kasalliklarni oldini olish, mahsuldorlikni oshirish va bozor talablariga tez moslashish muhim ahamiyat kasb etadi. Raqamlashtirish va “aqli qishloq xo‘jaligi” texnologiyalari chorvachilik jarayonlarini avtomatlashtirish, real vaqt rejimida monitoring qilish va strategik qarorlar qabul qilish imkonini beradi. Bu esa samaradorlikni sezilarli darajada oshiradi va iqtisodiy barqarorlikka hissa qo‘shadi. Shu sababli, go‘sh yetishtirish tizimini raqamlashtirish va yangi innovatsion texnologiyalarni joriy etish bugungi kunda mamlakatimiz uchun ham ayniqsa muhim va dolzarb masala hisoblanadi. Quyida “Go‘sh yetishtirish tizimini raqamlashtirish va ‘aqli qishloq xo‘jaligi’ imkoniyatlaridan samarali foydalanish yo‘nalishlari” mavzusi bo‘yicha statistik ma‘lumotlarga asoslangan ma‘lumotlar bazasi jadval ko‘rinishida taqdim etilgan bo‘lib, jadvalda O‘zbekiston Respublikasining go‘sh ishlab chiqarish hajmi, chorva soni va raqamli qishloq xo‘jaligi sohasidagi yutuqlar keltirilgan.

1-jadval

Mamlakatda go‘sh ishlab chiqarish va raqamli qishloq xo‘jaligi ko‘rsatkichlari

	Ko‘rsatkich	2023-yil	2024-yil	Izoh
1	Go‘sh ishlab chiqarish hajmi (jonli vazn, ming tonna)	2,833.3	2,900	2023-yilda 2,833.3 ming tonna go‘sh ishlab chiqarilgan bo‘lib, bu 2022-yilga nisbatan 3.9% o‘shishni ko‘rsatadi. 2024-yilda esa ishlab chiqarish hajmi 2,900 ming tonnaga yetgan.
2	Chorva soni (mamlakat bo‘yicha, ming bosh)	13,851.2	-	2023-yil 1-oktabr holatiga ko‘ra, mamlakat bo‘yicha jami 13,851.2 ming bosh chorva mavjud bo‘lgan.
3	Dehqon xo‘jaliklarining chorva ulushi (%)	93%	-	Dehqon xo‘jaliklari mamlakatdagi barcha chorvalarning 93% ini tashkil etadi.
4	Raqamli qishloq xo‘jaligi tizimlari (GIS)	-	-	Qishloq xo‘jaligi vazirligi tomonidan ishlab chiqilgan GIS tizimi orqali 3,2 million gektar sug‘oriladigan yerlar, 700 mingdan ortiq yer foydalanuvchilari, 1 million kontur va 10 dan ortiq qishloq xo‘jaligi

				madaniyatlari va tuproq xususiyatlari haqidagi ma'lumotlar
--	--	--	--	--

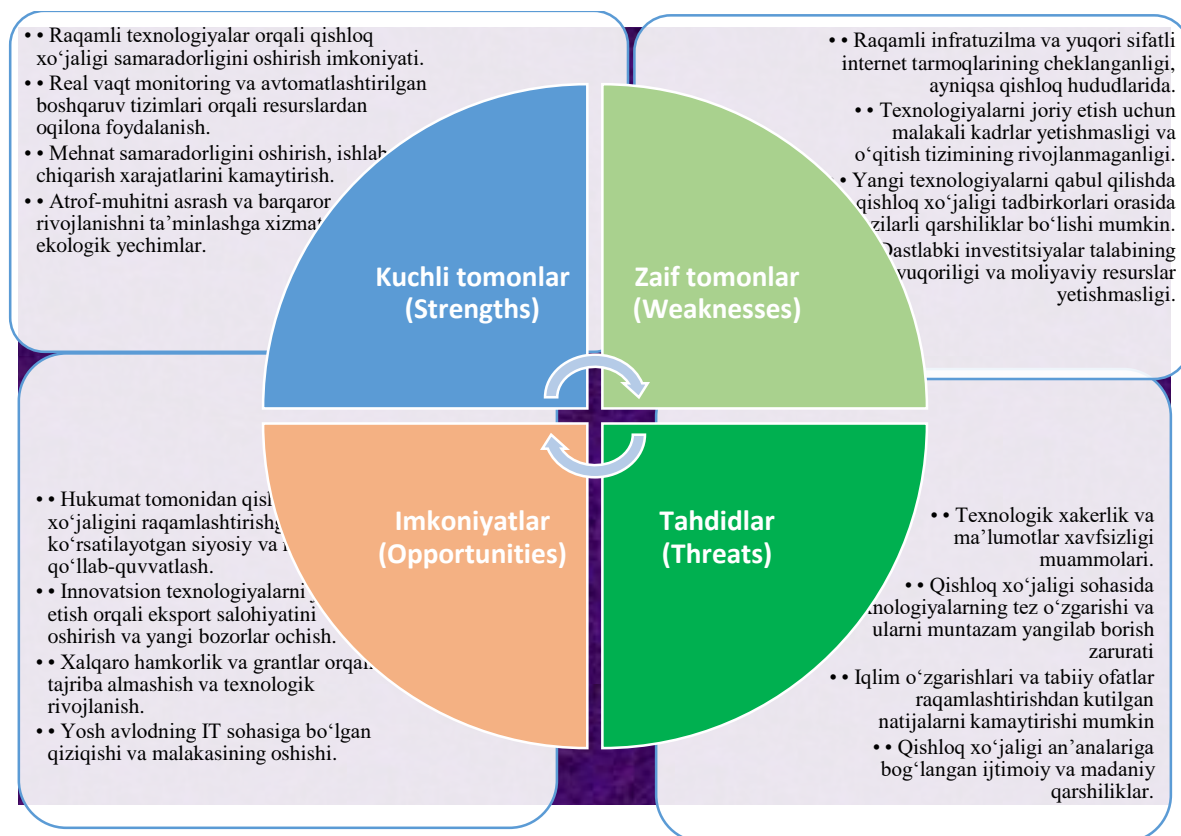
O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligi sohasida, xususan go'sht yetishtirish tizimida so'nggi yillarda sezilarli o'sish va modernizatsiya kuzatilmoqda. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, 2023-yilda mamlakatda go'sht ishlab chiqarish hajmi 2,833.3 ming tonnani tashkil qilib, bu ko'rsatkich 2022-yilga nisbatan 3,9 foizga o'sish bo'lgan. Bu tendensiya 2024-yilda ham davom etib, go'sht ishlab chiqarish hajmi taxminan 2,900 ming tonnaga yetgani qayd etildi [12]. Ushbu o'sish chorvachilik sohasidagi texnologik yangilanishlar, shuningdek, resurslardan samarali foydalanishning natijasi sifatida ko'riladi.

Shu bilan birga, mamlakat bo'yicha jami chorva soni 13,851.2 ming boshga yetib, bu aholining oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda muhim zamin yaratmoqda [13]. E'tiborli jihati, chorvaning katta qismi – 93 foizi dehqon xo'jaliklarida parvarish qilinmoqda, bu esa kichik va o'rta fermer xo'jaliklarining mamlakatdagi o'rni va ahamiyatini ko'rsatadi [14]. Bu ma'lumotlar go'sht yetishtirish tizimining ko'p sonli kichik fermerlardan tashkil topganligini, shuningdek, texnologik yangilanishlarning aynan bu segmentga yo'naltirilishi zarurligini anglatadi.

Bundan tashqari, raqamli texnologiyalar va "aqlli qishloq xo'jaligi" tamoyillarining joriy etilishi ham ijobiy natijalar keltirmoqda. Masalan, Qishloq xo'jaligi vazirligi tomonidan ishlab chiqilgan GIS (Geografik axborot tizimlari) yordamida 3,2 million gektar sug'oriladigan yerlar, 700 mingdan ortiq yer foydalanuvchilari va 1 milliondan ko'p tuproq konturlari haqidagi aniq ma'lumotlar to'plangan [15]. Bu kabi tizimlar go'sht yetishtirish uchun zarur bo'lgan yer resurslarini yanada samarali boshqarish va monitoring qilish imkonini beradi. GIS ma'lumotlari yordamida chorvachilikni joylashuvi, yaylov va oziqlantirish uchun eng qulay hududlarni aniqlash mumkin bo'lib, bu o'z navbatida mahsuldorlikni oshirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, yuqoridagi statistik ko'rsatkichlar va raqamli tizimlarning birgalikda ishlashi go'sht yetishtirish tizimining samaradorligini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Chorva sonining ko'pligi va ularning ko'pchiligining kichik xo'jaliklarda saqlanishi an'anaviy boshqaruv usullaridan zamonaviy raqamli monitoring va avtomatlashtirishga o'tishni talab qiladi. Shu bois, aqlli qishloq xo'jaligi vositalari, jumladan AI, IoT va robototexnika orqali ma'lumotlarni yig'ish, tahlil qilish va boshqaruvni avtomatlashtirish imkoniyatlari mamlakat go'sht yetishtirish tizimining raqobatbardoshligini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda.

Natijada, O'zbekiston qishloq xo'jaligida, xususan go'sht yetishtirishda raqamlashtirish jarayonlarini yanada chuqurlashtirish va innovatsion texnologiyalarni kengroq joriy etish orqali nafaqat ichki ehtiyojlarni qondirish, balki eksport salohiyatini oshirish imkoniyatlarini yaratmoqda. Shu bilan birga, raqamli tizimlar kichik va o'rta fermer xo'jaliklarini ham ilg'or boshqaruv vositalari bilan ta'minlab, ularning samaradorligini oshirishga xizmat qilishi dolzarb vazifa hisoblanadi.

1-rasm. SWOT tahlil: Aqli qishloq xo'jaligi imkoniyatlaridan keng foydalanish

Aqli qishloq xo'jaligi imkoniyatlaridan keng foydalanish yuzasidan tavsiyalar va strategiyalar:

1. Raqamli infratuzilmani rivojlantirish va kengaytirish:

- Qishloq hududlarida yuqori tezlikdagi internet tarmog'ini kengaytirish, shuningdek mobil aloqa qamrovini yaxshilash bo'yicha investitsiyalarni ko'paytirish.
- Bulutli hisoblash va ma'lumotlarni saqlash infratuzilmasini joriy etish orqali qishloq xo'jaligi ma'lumotlarini samarali boshqarish imkonini yaratish.

2. Kadrlar tayyorlash va malaka oshirish tizimini kuchaytirish:

- Raqamli texnologiyalarni boshqarish bo'yicha mutaxassislar tayyorlash uchun oliy va o'rta maxsus ta'lim muassasalari bilan hamkorlikni rivojlantirish.
- Amaliyotga yo'naltirilgan o'quv dasturlari, seminar va treninglar tashkil qilish orqali fermer va qishloq xo'jaligi xodimlarini texnologiyalar bilan tanishtirish.

3. Moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini yaratish:

- Raqamli texnologiyalarni joriy etish uchun kichik va o'rta fermerlarga subsidiya, grant va imtiyozli kreditlar ajratish tizimini ishlab chiqish.
- Xususiy sektor va xalqaro moliyaviy tashkilotlar bilan hamkorlikni kengaytirib, innovatsion loyiha va startaplarni moliyalashtirish.

4. Texnologik xavfsizlik va ma'lumotlarni himoya qilish:

- Qishloq xo'jaligi ma'lumotlarining kiberxavfsizligini ta'minlash uchun zamonaviy himoya tizimlarini joriy etish.
- Texnologik xakerlik va ma'lumotlar buzilishining oldini olish uchun doimiy monitoring va audit mexanizmlarini tashkil qilish.

5. Ijtimoiy qarshiliklarni kamaytirish va madaniy yangilanishni rag'batlantirish:

- Qishloq aholisini yangi texnologiyalar foydasi haqida muntazam axborot berish va ularni raqamli texnologiyalarni qo'llashga jalb qilish.
- Mahalliy jamoalar bilan hamkorlikda amaliy seminarlar, tajriba almashish sessiyalarini o'tkazish orqali an'anaviy yondashuvlarni modernizatsiya qilish.

6. Barqaror rivojlanish va iqlim o'zgarishlariga moslashuv:

- Aqlli qishloq xo'jaligi vositalarini iqlim o'zgarishiga qarshi kurash va resurslarni tejashga yo'naltirilgan yechimlar bilan integratsiyalash.
- Yer, suv va energiya resurslarining samarali boshqaruvi uchun innovatsion monitoring tizimlarini keng joriy etish.

Takliflar. Aqlli qishloq xo'jaligi — bu raqamli texnologiyalar va innovatsiyalarni qishloq xo'jaligida qo'llash orqali resurslardan samarali foydalanish, ishlab chiqarishni oshirish va ekologik barqarorlikni ta'minlashdir. Bugungi kunda texnologiyalar tez sur'atlar bilan rivojlanib borayotgani bois, mamlakatimiz qishloq xo'jaligida raqamli transformatsiya jarayonini tezlashtirish juda muhim.

Samarali foydalanish uchun birinchi navbatda qishloq xo'jaligi sohasidagi barcha ishtirokchilar — fermerlar, mutaxassislar, tadbirkorlar va davlat organlari texnologiyalarning afzalliklari haqida chuqur xabardor bo'lishlari lozim. Buning uchun keng qamrovli ma'lumot tarqatish, ta'lim va treninglar tashkil etilishi zarur.

Shuningdek, texnologiyalarni ommalashtirish jarayonida kichik va o'rta fermer xo'jaliklariga yo'naltirilgan maxsus qo'llab-quvvatlash mexanizmlari — moliyaviy yordam, maslahat berish va texnik xizmat ko'rsatish tizimlari samarali bo'ladi. Bu esa yangi texnologiyalarni qishloq bozorining barcha qatlamlariga tez va keng joriy etilishiga xizmat qiladi.

Qishloq joylarida internet infratuzilmasini rivojlantirish, texnologik yechimlarni oddiy va tushunarli qilish hamda madaniy qarshiliklarni kamaytirish uchun mahalliy jamoalar bilan yaqindan ishlash zarur. Umuman olganda, aqlli qishloq xo'jaligi imkoniyatlaridan keng foydalanish — bu samarali boshqaruv, yuqori mahsuldorlik va barqaror iqtisodiyot qurishda muhim omil hisoblanadi.

2-jadval

“Aqlli qishloq xo'jaligi” imkoniyatlaridan foydalanish yo'nalishlari yuzasidan takliflar

Yo'nalish	Takliflar	Kutilayotgan natija
Ma'lumot tarqatish va ta'lim	- Raqamli texnologiyalar bo'yicha keng qamrovli treninglar, seminarlar tashkil etish.	Fermerlar va mutaxassislarning texnologiya savodxonligi oshadi.
	- Qishloq xo'jaligi uchun maxsus mobil ilovalar va onlayn platformalar yaratish.	Axborotga erkin va tezkor kirish ta'minlanadi.
Moliyaviy qo'llab-quvvatlash	- Kichik va o'rta fermerlarga subsidiyalar, imtiyozli kreditlar ajratish.	Texnologiyalarni sotib olish va joriy etish imkoniyati kengayadi.
	- Innovatsion loyihalarni moliyalashtirish uchun grantlar	Yangi innovatsiyalar keng joriy qilinadi.

	va xalqaro hamkorlik dasturlarini kengaytirish.	
Infratuzilma rivojlantirish	- Qishloq hududlarida yuqori tezlikdagi internet va mobil aloqa qamrovini kengaytirish.	Raqamli yechimlarni ishlatish uchun zarur sharoitlar yaratiladi.
	- GIS, IoT va boshqa aqlli tizimlarni joriy qilish uchun texnik baza yaratish.	Monitoring va boshqaruv samaradorligi oshadi.
Jamiyat bilan ishlash	- Mahalliy jamoalar va fermerlar bilan doimiy muloqot va maslahatlar o'tkazish.	Ijtimoiy qarshiliklar kamayadi, texnologiyalarni qabul qilish osonlashadi.
	- Mahalliy an'anaviy qishloq xo'jaligi tajribalarini raqamli texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish.	Madaniy integratsiya va samarali yangilanish ta'minlanadi.
Texnologik xavfsizlik	- Ma'lumotlarni himoya qilish bo'yicha zamonaviy kiberxavfsizlik tizimlarini joriy etish.	Ma'lumotlar xavfsizligi kafolatlanadi.

Yuqoridagi takliflar jadvali aqlli qishloq xo'jaligi imkoniyatlaridan samarali foydalanish va uni ommalashtirish uchun tizimli yondashuvni ta'minlaydi. Avvalo, ma'lumot tarqatish va ta'lim yo'nalishidagi takliflar texnologiyalarni joriy etishda asosiy omil - inson resurslarini rivojlantirishga qaratilgan. Fermerlar va soha mutaxassislarining raqamli savodxonligini oshirish, ularni zamonaviy vositalar bilan tanishtirish, raqamli platformalar yaratish qishloq xo'jaligida innovatsiyalarni keng qamrovda qabul qilishga xizmat qiladi.

Ikkinchi muhim yo'nalish - moliyaviy qo'llab-quvvatlash bo'lib, u kichik va o'rta fermerlarning texnologiyalarga kirishini osonlashtiradi. Subsidiyalar va imtiyozli kreditlar orqali yangi uskunalarni xarid qilish imkoniyatlari oshadi, innovatsion loyihalar uchun esa grant va xalqaro hamkorlik dasturlari moliyaviy zamin yaratadi.

Uchinchi qadam sifatida infratuzilmani rivojlantirish ko'zda tutilgan. Yuqori tezlikdagi internet va zamonaviy texnik baza - raqamli yechimlarni samarali ishlatishning asosidir. GIS va IoT kabi tizimlar go'sht yetishtirishda monitoring va boshqaruvni yanada takomillashtirishga imkon beradi. Shuningdek, jamiyat bilan ishlash yo'nalishi texnologiyalarning qishloq aholisiga qabul qilinishida muhim rol o'ynaydi. Mahalliy jamoalar bilan doimiy muloqot va an'anaviy tajribalarni raqamli texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish ijtimoiy qarshiliklarni kamaytirib, yangilanish jarayonini silliq amalga oshirishga yordam beradi.

Oxirgi yo'nalish - texnologik xavfsizlik, ya'ni ma'lumotlarning kiberxavfsizligini ta'minlash. Bu esa raqamli tizimlarga bo'lgan ishonchni oshiradi va xavfsiz ish faoliyatini kafolatlaydi. Umuman olganda, takliflar bir-birini to'ldiruvchi va tizimli amalga oshirilsa, aqlli qishloq xo'jaligi imkoniyatlarini keng joriy etish va uning barqaror rivojlanishini ta'minlash mumkin bo'ladi.

Xulosa. Bugungi kunda aqlli qishloq xo'jaligi texnologiyalarining joriy etilishi va raqamlashtirish jarayonlarining rivojlanishi mamlakatimiz qishloq xo'jaligi, xususan go'sht

yetishtirish sohasida yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Raqamli yechimlar resurslardan samarali foydalanish, ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish va mahsulot sifatini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, kichik va o'rta fermer xo'jaliklarining ushbu texnologiyalar bilan ta'minlanishi ularning iqtisodiy barqarorligini mustahkamlashda muhim rol o'ynaydi.

Mamlakatimizda qishloq xo'jaligini raqamlashtirish uchun zarur infratuzilma, kadrlar tayyorlash, moliyaviy qo'llab-quvvatlash va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash tizimlari shakllantirilmoqda. Biroq, bu jarayonni yanada tezlashtirish va kengaytirish uchun yuqori sifatli internet qamrovi, texnologik xavfsizlikni ta'minlash hamda fermerlarning yangi texnologiyalarni qabul qilishi uchun samarali kommunikatsiya tizimlarini yo'lga qo'yish zarur. Shuningdek, mahalliy an'anaviy usullarni zamonaviy yechimlar bilan uyg'unlashtirish orqali texnologiyalarning keng ommalashuvi ta'minlanishi mumkin.

Shunday qilib, aqlli qishloq xo'jaligi imkoniyatlaridan samarali foydalanish nafaqat ishlab chiqarishni oshirish va iqtisodiy samaradorlikni yaxshilashga, balki qishloq joylarining barqaror rivojlanishi hamda ekologik muvozanatni saqlashga xizmat qiladi. Mamlakatimiz uchun bu yo'nalish — raqobatbardosh va innovatsion qishloq xo'jaligi tizimini yaratish yo'lida muhim strategik ahamiyatga ega.

Adabiyotlar/Literatura/References:

1. Han, X., & Lin, Z. (2022). AI Based Digital Twin Model for Cattle Caring.
2. Araújo, V. M. va boshq. (2025). AI-Powered Cow Detection in Complex Farm Environments.
3. "Advanced contribution of IoT in agricultural production for the development of smart livestock environments". *Internet of Things*, 22, 100724. (2023).
4. Hasan, M. M., Islam, M. U., & Sadeq, M. J. (2022). Towards technological adaptation of advanced farming through AI, IoT, and Robotics.
5. JNRID. (2025). Revolutionizing Livestock Management: The Role Of AI And IoT. JNRID.
6. SwagBot: Meet SwagBot, the AI-powered robot cattle herder. Reuters (Dec 12, 2024).
7. How artificial intelligence could revolutionise Qld's cattle industry. Courier-Mail (May 31, 2024).
8. Xojanazarov, N. (2024). Qishloq xo'jaligi va chorvachilik tarmoqlarini raqamlashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalari. Iqtisodiy taraqqiyot va tahlil.
9. Karimov, B. I. Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirishda yangi zamonaviy texnikalardan foydalanish. 2024.
10. "Chorvachilik tarmog'ini rivojlantirish va qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlari". Xalq so'zi (2022-2020 qarorlar).
11. Toshqulov, A. (2021). Chorvachilik mahsulotlari yetishtirishga ixtisoslashgan korxonalarini soliqqa tortish holati. Scienceweb.
12. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. "Qishloq xo'jaligi mahsulotlari ishlab chiqarilishi (2023-yil yakuni)". <https://stat.uz/uz>
13. O'zbekiston Respublikasi Qishloq xo'jaligi vazirligi. "2024-yil 1-chorak yakunlari bo'yicha chorvachilik sektori holati". Rasmiy axborot byulleteni. <https://agro.uz/uz>
14. FAO (BMTning Oziq-ovqat va qishloq xo'jaligi tashkiloti). "O'zbekistonda fermer xo'jaliklarining holati va ularning rolini kuchaytirish yo'llari", 2022-yil hisobot. <https://www.fao.org/uzbekistan>
15. O'zbekiston Respublikasi Qishloq xo'jaligi vazirligi. "AgroGIS loyihasi doirasida raqamli xaritalash va monitoring tizimlari", Taqdimot materiallari, 2024-yil. <https://agro.uz>

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 8 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).